Pärnu seisukoht uute raudteede küsimuses.

Missugused liinid oleksid Pärnule kasulikumad?

Eile seletas linnapea kohal. ajalehtede esindajatele uute raudteede küsimuses järgmist:

Wabariigi walitsuse poolt on kokkuseatud 7 aasta peale uute raudteede kawa, mida kawatsetakse teostada wäliskapitaliga.

Pärnu, kui kaubandus,- tööstus- ja sadamalinna huwides on suurema magistraalliini saamine. Juba 1924 a. otsustas riigimajandusnõukogu ühelhäälel, et Pärnu tuleb ühendada oma tagamaaga. Pärnule oleks kõige tähtsam Pärnu Antsla liin, kuid arwesse wõttes, et lähemal ajal pole ettenäha Wene piiri awamist ning Läti tollipiiri kaotamist, tuleb Pärnu linnal täie jõuga pooldada Pärnu—Wiljandi—Tartu—Petseri liini, kusjuures Lõuna-Eesti magistraalliin tuleks otsustada terwikuna, mille ehitamine wõiks sündida osakaupa. Mis puutub aga sisemaalistesse kitsaroopalistesse, siis on majanduslikult wäga tähtis, et uus Pärnu-Eidapere raudtee leiaks täit kasutamist ja raudtee Põltsamaa ja Mustwee peale ehitataks mitte üle Türi, waid üle Wõhma. Seega teostuks Pärnu—Wändra—Põltsamaa— Mustwee, s.o. Kesk-Eesti juurdeweoliin. Edasi on linnawalitsus arwamisel, et ka Rapla—Wirtsu raudtee küsimus tuleks enne teostamist põhjalikult kaaluda. Raplasse ei ole tarwis luua uut sõlmpunkti, selle asemel saaks Wirtsu palju odawamalt ja praktilisemalt ühendada Lääne- ja Saaremaade raudteed Wigalast üle Jakobi Wiluwere peale. Seega oleks Saare- ja Läänemaad ühenduses Kesk-Eesti raudteega.

Kihnlased suurel maal.

Korjawad oma raadio heaks raha.

Läinud pühap. korraldas Kihnu Rahwaraamatukogu Selts Wõlla-Kihlepa Laulu-Mängu seltsimajas pidu-õhtu, kus esineti näitemänguga, mitmesuguste naljapaladega ja Kihnu lauludega. Puhas sissetulek pidust oli mõeldud raadio heaks, ning seda nad natuke said ka, sest ümbruskonnast oli rahwast kaunis rohkesti kokku ilmunud.

Ainuke paha asi, mis sellel pidul silma paistis, oli liig nõrk korrapidamine, sest paljud nokastanud noored mehed ei teinud muud, kui norisid teiste piduliistega riidu. Neid aga keegi ei keelanud.

Raamatukogu suurendamiseks korraldati pidu-õhtu.

Möödunud pühapäewal korraldas P. N. S. Järwe algkooli ruumes peo, kus rahuldawalt ette kanti kolmewaatuseline kurbnali „Seljataga", mis käsitleb seljatagust elu Wene sõja ajal Naustakul. Kord oli enamwähem rahuldaw. Publikut hõredawõitu. Peost saadud puhaskasu läheb seltsi raamatukogu suurendamiseks, mis praegu juba kaunis suur on, ning kus leidub enamasti kõik uuem kirjandus.

Jääb ainult soowida, et Pootsi noored eelolewal aastal energilisemalt loowale tööle asuksid, kaasaaidates maarahwa kunstimaitse ja wäikelawa arendamiseks. —n.

Siit ja sealt.

Kewadel pääsewad wallale igasugused lõhnad, head ja halwad. Praegu on õhus tunda walitsuse kriisi lõhna, mis kodanikkudele üks wastikumatest. Lõhna on wälja kutsunud rahaminister, kes tikkudega ei oska nähtawasti weel ümberkäia. Tuletikk ja naisterahwas pole mänguasjad, sest nad mõlemad wõiwad põlema plahwatada ja waese tikutõmbaja kohalt „ära põletada". Häda aga seisab selles, et kui walitsusel hakkab üks otsa „põlema", siis wõib tuli wälja jõuda kergesti teise otsani ja meil pole teps enam walitsust, kes meie üle walitseks ja truste laseks kaela sadada. Kahju, et meil puudub toitlusminister, kes koondaks kõikide kodanikkude kõhud üheks trustiks. Kui sarnane trust läbiwiia, oleks meil igal kergem, sest üks hiigla kõht kõikide kodanikkude ühisel jõul ja nõul on naljaasi kanda. Nüüd aga kandku ja täitku igaüks oma kõhtu, mis paljudel üle jõu käib ja päris nuhtluseks on.

Suuremaks aprillinaljaks on meil wist 1. aprillil ministeeriumite koondamine. Warasti oli ilmas seitse ilmaimet ja meil siis seitse ministeeriumi, mitte arwesse wõttes riigiwanemat. Nad ähwardab tõeks saada. Praegu aga ei tea sada meest Toompeal, missugused nimed anda ministeeriumitele. Püüan neile natuke appi tulla ja soowitaksin seitse ministeeriumi järgmiselt ristida: 1) sise- ja kohtuministeeriumid — peksu- ja kibuwitsaministeeriumiks, sest see ministeerium peab hoolitsema selle eest, et kodanikud ei läheks ülekäte ja iga paragrahw oleks kodanikule kibuwitsapõõsaks; 2) wälisministeerium — wikerkaarministeeriumiks, kelle tegewust näeb kodanik ikka seitsmes wärwis; 3) haridus-, töö- ja hoolekandeministeeriumid — aabitsa- ja kõhuministeeriumiks, sest tarkus käib läbi kõhu ja armastus läbi nina; 4) teede-, kaubandus- ja tööstusministeeriumid — kargu- ja kotiministeeriumiks, sest kindlam liikumisabinõu on ja jääb kark ning kotis wõime wälja wedada briljante ja teisi artikleid; 5) põllutööministeerium — lamba- wõi loorberileheministeeriumiks, kes hakkab lähemal ajal lambaid kaswatama ja neid toitma loorberilehtedega; 6) rahaministeerium — trusti- wõi paberimäärimisministeeriumiks, kelle ülesandeks on olnud walget paberit kirjuks määrida ja seda siis rahwa keskel laiali laotada; 7) lõpuks jõuab kätte sõjaministeerium — üleajateenijateministeerium, sest selles ministeeriumis ja temale alluwates asutustes teeniwad kõik ajast üle, s. o. wäljaspool aega ja oma isiklist elu. Sinu mõistus ja tarkus ei tohi iialgi wälja hüpata paelamehe mõistusest ning tarkusest, wastasel korral oled kaotanud hing ja wiitid oma tarkust nüridamaks soola ning wee-leiwa peal.

Nüüd on saanud iga ministeerium omale wastawa ja ajakohase nimetuse, millega peaks wist igaüks rahul olema.

Linnal on kõwa pähkel ammustada ja linnawalitsus seisab küsimuse ees: kas olla wõi mitte olla, s. o. kas osta wõi mitte osta. Mina arwan, et kui raha on, siis saab ka osta.

Homme õhtul jõuab „Endla" lawale prl. „Meedi" pr. Fr. Hildeni ja hra W. Krulli saatel. See on niisama suur sündmus, kui kohtuminister wõitis aastapäewal Wabaduswäljal paraadi wastu linnapea ja maawalitsuse esimehe saatel. Puudub ainult filmimine, sest kardetakse wäga, et filmile tulewad ainult tuletõrjujad.

Iks Igrek.

Haruldane meteori lend.

Ka wirmalised wehklemas.

Läinud pühapäewa õhtul, umbes kella 10 ajal, wõisid Audru ümbruskonna elanikud põhjapoolsel taewakaarel haruldast meteori lendu näha. Meteor algas lendu ida kaarelt, läbistas peaaegu 2/3 laotusest ning kadus lääne suunas, enesest heledaid kuulikesi wälja pildudes. Nähtus kestis umbes 10 sekundit.

Samal ajal wõis ka näha põhja kaarel õige toredat wirmaliste mängu. Ilm oli tol korral selge ja külma 4° R. järele.

Pidu-õhtu Sauga—Ridalepas.

Sauga-Ridalepa algkooli hoolekogu poolt korraldati läinud pühapäewal kohalises koolimajas pidu-õhtu. Eeskawas olid näitemäng ning hiljuti ülesseatud raadio demonstreerimine. Rahwast oli rohkesti.

Karskuse loengud Audrus.

Karskuse Liidu poolt korraldatakse reedel, 16. skp., kell 7 õht, Audru 6 kl. algkooli ruumes ja pühapäewal, 18. skp., kell 6 õhtul, Malda algkooli ruumes karskuse sisulised loengud ühes walguspiltide näitamisega. Loenguid peab Pärnu- ja Järwamaa ühine karskusinstruktor hra Olsa teemil: „Kuidas peame elama".

Mõisaküla „parlament" istus.

Mõisaküla alewiwolikogu koosolek peeti ära 12. skp. Ilmunud oli 12 wolinikku. Juhatas E. Glück.

Eelarwe läbiwaatamine ja kinnitamine.

Eelarwe kandis ette alewiwanem J. Kurg. Üheks tuluallikaks on isikumaks. Alewiwalitsus tegi wolikogule ettepaneku, et isikumaksust on wabastatud abielus olewad naised, kelledel iseseiswat tulu ei ole ja ülalpidamist saawad mehelt ja lesed, kelledel ülalpidada alaealised lapsed ning kinniswara ei ole. Maksu alla kuuluwad äripidajate perekonna liikmed, kes perekonnapeaga ühiselt äris tegewuses. Alewiwalitsuse ettepanek wõeti wastu. Eelarwesse wõeti ka ülesse rahwale awaliku muusika korraldamiseks 100 krooni. Lõpulikul kujul wõeti eelarwe wastu tasakaalus 25 350 kr. 95 sn.

Seaduseelnõude kawade arutamine.

Rentide ja obrokite ümberhindamise seaduseelnõu ja kinniswarade ostuseõiguse seaduseelnõu kawad kiideti heaks.

Elumaja maha põlenud.

Hoone oli kinnitamata.

Pühapäewal, umbes kella wiie paiku, õhtul pääsis Pootsis, Jüri Palbergi päralt olewas „Ojase" talu elumajas tuli lahti, mis wastawate tulekustutusabinõude puudusel maani maha põles. Nagu kuulda, olewat tuli alguse saanud küdewast ahjust, kus jõid ahju peal kuiwawaisse kalawõrkudesse ja sealt edasi eluhoone kõige satunud, mis peagi tuld wõtnud. Osa warandusest päästeti, kuna suuremjagu tules hukkus. Kohaleruttanud inimeste poolt suudeti kõrwalhooned päästa, nende seas ka loomalaut, mis waewalt paar süllda eemal asus põlewast hoonest.

Häwinenud warandusest tekkinud kahju on suur, mis jääb kõik peremehe kanda, sest hoone ja warandus oli tule wastu kinnitamata.

Nagu kuulda, olewat juba wastawaid samme astutud ehitusmaterjali saamiseks uue hoone ehituseks, mille wäljaweoks kohalikud taluperemehed heal meelel kaasa aitawad. —n.

Eesti Põllumeeste Keskseltsi Asemikkudekogu koosolek.

peetakse ära pühapäewal, 25. märtsil, kell 11 hommikul Tartus, „Põllumeeste kodu" saalis, Halmi t. 12, järgmise päewakorraga: 1) awamine, 2) E. P. keskseltsi ja teiste tema alla kuuluwate asutuste aruanded wiimase tegewuse aasta kohta; 3) eelarwed; 4) uute liikmete wastuwõtmine; 5) walimised põhikirja järele ja läbirääkimised.

Iga keskseltsi liige wõib asemikkude kogu koosolekule 2 hääleõiguslist esitajat saata.

Kooli- ja wallamaade korraldamisest.

Koolid hoolitsegu ise selle eest

Et maakorraldus järjega juba kiriku-, walla-, kooli- ning wiimaste mõisamaade juure jõutud, palub maakooliwalitsus wallaomawalitsust ja koole piinlikult jälgida kohapealseid maakorraldustöid ja sealjuures silmas pidada, et koolid, nii praegu töötawad kui ka tulewikus awada kawatsewad, oleksid ja saaksid warustatud.

Selle juures tuleb eriti arwestada makswa algkoolide wõrgukawaga, milline iga walla kohta wastawale wallaomawalitsusele kätte saadetud. Nimelt on selles kawas mitmel pool ettenähtud põhjalikke ümberkorraldusi praeguses algkoolide wõrgus: olemasolewad koolid määratud sulgemisele ja nende asemele nähtud ette uued. Maade planeerimisel tuleb sarnaste uute algkoolide jaoks, millistele ehitada tuleb uued hooned, reserweerida wastaw maaala.

Samuti tuleb pidada silmas kawas ettenähtud täienduskoole ja nende wajadusi, kuna täienduskoolid tulewikus samuti jääwad kohaliste omawalitsuste hoole alla.

Kui maade plaaneerimisel kooli nõuded peaksid jääma mõnel põhjusel rahuldamata, tuleb niihästi koha peal, kui ka teistes maakorralduskomisjonides awaldada selle wastu protesti ja wajaduse korral paluda maawalitsuse kaasabi.

Enam laatasi.

Ka maamehed soowitawad seda

Hiljuti ilmus selle lehe weergudel sõnum, et Pärnu kaupmeeste selts olewat palwega linnawalitsuse poole pööranud selleks, et Pärnus saaks peetud aastas wähemalt 12 laata, iga kuu 15 päewal. Oma palwet põhjendab kaupmeeste selts sellega, et sagedam laatade pidamine linnas wõimaldaks rohkem maa ja linna wahel kokkupuutumisi.

Peab ütlema, et ka maamehe seisukohalt waadates on sarnane algatus kõigiti terwitataw ja tänuwäärt asi. On ju Pärnu ümbruskonna talumeestel mitmesugusi kaupasi nii elusa kui ka eluta inwentari näol ikka alati müügi jaoks, ning turupäewadel neid Pärnu turule toimetada oleks täiesti mõtteta, sest paljudele kaupadele ei leidu iga päew ostjaid, ehkki leidub, siis ainult juhuslikult. Laatadega aga, millede päewad kindlaks määratud, wõiwad maamehed kindlasti ka sarnased kaubad wälja tuua sest neil leidub siis ikka ostjaid. Samuti saawad ka tarwitajad rahuldatud.

Jääks lootma, et linnawalitsus sarnasele asjale, mis maa- kui ka linnaelanikkude poolt täiesti soowitaw, lahkesti wastu tuleks. Maamees.

Tulumaksu jagamine.

Pärnu maawalitsuse majandusosakonna poolt on jaotatud otsekoheste maksude peawalitsuse korraldusel saadud Pärnumaa walla- ja alewiwalitsustele kuuluw tulumaksu osa käesolewa aasta jaanuarikuu eest summas 4.845 kr. 74 s. ja tehtud korraldus Eesti panga Pärnu osakonnale maawalitsuse jookswalt arwelt wastawa summa ülekandmiseks walla- ja alewiwalitsuste jooksewatele arwetele.

Nakkushaigusi

registreeritud maakonnas 4.—10. märtsini: sarlakke Toris 2, Hallistes 7, Jakobis 1 ja Wändras 1; silmamarjahaigusi Jakobis 2 ja tiisikust Karksis 1. Suguhaigusi samal ajal registreeritud: trippert Hallistes 1 ja Saardes 3.

Maitsew külaleib.

Seda antagu meile ka edaspidi.

Wigala põllutöökool korraldas 11. skp. Koongas peo-õhtu. Eeskawas olid kõne, segakoorilaulud ja näidend „Wana Aadam". Kõneles koolijuhataja hra K. Illimar põllumajandusharidusе tähtsusest. Segakoori laulud ja näidend kanti õpilaskonna poolt hästi ette.

Rahwast oli pidule ilmunud wõrdlemisi wähe. See olenes arwatawasti alles möödunud wabaduspäewa rahwarikkast peost ära. See pidu, mida korraldasid tulewased põllutöö-haritlased, on küllalt tähtis, et selleks oleks pidanud osawõtma palju inimesi. Kuulajad ei kahetsenud. Külastajad eestotsas koolijuhataja hra K. Illimariga on teinud tänuwäärse töö ära. Nad on sõitnud kauge maa tagant Koongasse, et anda seda, mis kõige tarwilikum meie majanduselule. See kordugu nii ikka ja alati. Selleks jõudu ja edu. Piduline.

— Uuemat —

ilukirjandust:

R. Roht, Laanekohtus;
Julius Oengu, Üle Atlandi;
Henrik Ibsen, Keiser ja Kalilealane

soowitab

„Kultuur", Rüütli t. 26.

Samm edasi.

Sauga-Ridalepas tunti juba mitu aastat wajadust sugupulli järgi. Läinud suwel saadi niikaugele, et tänawu talwel Eesti maatõugu sugupulli wõisid omandada. Pulli ostmisele õhutas ka maakonna karjakaswatuse instruktor, kes läinud suwel Ridalepas käis sordisugulsoomi märkimas ja nende eest auhindu jagamas.

Ühinglane.

Paluwad sõidukiiruse muutmist.

Autoomanikkude Ühingu palwe linnawalitsusele.

Eestimaa Autoomanikkude Ühingu Pärnu osakonna juhatus on pööranud kirjaga linnawalitsuse poole ja palub sundmäärust automobiilide ning mootorrataste liikumise kohta järgmiselt: sõiduautode ja mootorrataste liikumiskiirus oleks 25 klm. tunnis kesklinna jaoskonnas, supeluspargi piirkonnas ja ujuwatel sildadel ning mujal linna piirkonnas 35 klm. tunnis. Weoautode liikumiskiirus wastawalt 15 ja 25 klm. t. Tänawate rist- ja käänkohtadel sõidukiiruse ülemääraks 15 klm.

Uus limonaaditehas.

Maawalitsus on luba annud M. Pahtile Kilingi-Nõmme alewis awada omas majas limonaadi-tööstuse.

Wastutaw toimetaja Adu Wiitmann
Wäljaandja A. Jürwetson.

Raadio-

aparaadid, waljuhääldajad, lambid, anoodpatareid, akumolaatorid, antenni materjal ja muud osad.

Kirjutusmasinad:

„REMINGTON" mudel 12 A.
„ „ kohwermasin.

Soowitab mõõdukate hindadega

Arwemasinad:

„BRUNSWIGA" mudel M 1.

Soowitab mõõdukate hindadega

Telefon nr. 397. **„Kultuur"**, Rüütli t. nr. 26.

Pärnu Põllumeeste Seltsi

aasta-peakoosolekut

peetakse pühapäewal, 18. märtsil s. a., kell 2 lõunal Pärnus, Maakaubanduskooli ruumes, Wabaduswälja ääres.

— Päewakord: —

1. Koosoleku awamine, juhataja ja kirjatoimetaja walimine.
2. Uute liigete wastuwõtmine.
3. 1927 a. aruanne ja 1928 a. eelarwe ning tegewuskawa.
4. Eksporttapamaja ehitamise küsimus.
5. Aiatöö instr. M. Oidermanni kõne.
6. Walimised põhikirja järele.
7. Koosoleku poolt ülestõstetud küsimused.

Koosolek algab täpselt määratud ajad, mispärast kõiki liikmeid õigel ajal palutakse ilmuda. Juhatus.

Ainult 25. märtsini!

Äri lõpetamise tõttu müün kõik kaubad: majapidamise tarbed, nagu: portselaan-, kiwi-, nikkel-, klaas-, emaileeritud ja aluminium-nõud, sõesti wäga odawate hindadega. Soodsam ostukoht linna- ja maakaupmeestele. Tutwunege kauba ja hindadega, enne kui mujalt ostma lähete. Müük kestab, kui kaupa jätkub, ainult 25. märtsini. Austusega

Joh. Schmidt, Riia t. 26.

Teie teate ise ja rääkige ka teistele, et **„Pärnumaa"** on kõige tuumakam, huwitawam ja ustawam nädalleht.

Kaasanneteks on jutulisa, seinakalender ja tähtraamat „Pärnumaal"
1/2 a. tellijad saawad peale nende weel piltidega „Pärnumaa Elu"
Aastatellijad saawad kõik kaasanded ja weel raam. „Wõitlus elamisõiguste eest".

„Pärnumaa" ilmub 3 korda nädalas.
„Pärnumaa" lugejad saawad „Uus Talu" odawamalt.
Maksab kuus 50 marka.

„Kultuuri" trükk Pärnus.